

a unui comandament organizatoric hotărât și prompt, a unei echipe regizorale de reală competență, și a unei munci încordate a tuturor componentelor echipei teatrale — toți acești factori sudați într-o pasiune comună, fie generată de geniul locului, cum ar fi Iașul, fie de tinerțea formației, (Piatra Neamț), fie de sprijinul inspirat al „Județului“ (?), fie de persoana unui animator (stînjenitoare persoană !) — director sau director de scenă. Cu un crez și o voință, se poate răzbi și se poate și învinge. Uneori, nu-mi vine să cred cum, cu toate handicapurile — din care am enumerat doar o parte — aceste teatre impun spectacole peste nivelul realizării celor de la centru.

Cui l-e frică de Virginia Woolf ? de Albee, de la Pitești, în regia lui Costin Marinescu, a dezvăluit nebanuitele sensuri ale piesei, pe care spectacolul Naționalului bucareștean le ascusese, inexplicabil. **Jocul vieții și al morții...** de la Iași, în regia Nicolettei Toia, datorită unui joc mai puțin demonstrativ, mai recules în fața textului, permitea o transparență a sensurilor care sporea inteligibilitatea. Iată că, uneori, modestia biruie în lupta cu vanitatea. Vorbeam de un crez și o voință. Nu trebuie să crezi în lucruri mici, nici să vrei puțin. Din experiența mea, știu cu certitudine că trebuie să-ți propui ținte înalte. Colectivele se fortifică depășindu-și puterile cunoscute, înfruntînd obstacole de temut. Am montat **Despot Vodă, Școala birfelii, Uraganul, Aristocrații, Ce înseamnă să fii Onest, Povestea luminii și Galțele**;

în stagiunea trecută. **Don Carlos și Ciocirlia** la Teatrul Național din Iași — și teatrul s-a înălțat. Am montat **Hamlet, Sfînta Ioana, Egor Bulciiov și Căruța cu paiațe** la Naționalul din Timișoara — și teatrul a fost în ascensiune. Am montat **Richard al III-lea** la Sibiu — și teatrul s-a trezit la viață. În schimb, la București, unde toate marile proiecte mi-au fost respinse, n-am putut decît supra-viețui, într-un teatru lipsit de elanul nobililor ambiții, răscolit de mărunte socoteli. De îndată ce propui spectacole ușurele și mijloace facile, echipa decade, se trivializează și se complăce în mediocritatea răspunsului publicului, care vine cu un automatism necruțător. Se naște un cerc vicios; jucăm piese comerciale, și le jucăm cu rutina manevrării gustului scăzut al publicului, avem succes. Avînd succes, continuăm... Acest cerc trebuie spart prin curajul de a duce, pînă la capăt, valorile etice și estetice reale ale dramaturgiei, care dezvăluie forța, capacitatea reală de creație a colectivului și, deopotrivă, dezvăluie puterea, capacitatea reală de înțelegere și cunoaștere a spectatorilor. Aceasta este singura cale, a demnității artei în fața potrivnicilor condiționari: refuzul de a fi părtaş la degradarea cuvîntului, la jocul nesincer, manierist și vulgar, la montarea excentrică, la regia care trece, cu tăvălugul bunului-plac, peste text, actori și spectatori, sub pretextul originalității. Apărînd clasicitatea profesională a artei teatrale vom descoperi sensuri noi acolo unde pseudonovatorismul incurcă sensurile.

NOTE ● NOTE ● NOTE ● NOTE ● NOTE

Camil Petrescu în documente

Sînt demne de toată laudă competența și pasiunea cu care Florica Ichim îngrijește și publică actele și documentele arhivei Camil Petrescu. În 1979, împreună cu regretatul profesor Al. Bojin, a editat *Documente literare „din laboratorul de creație al scriitorului“*. Deunăzi, a ieșit de sub tipar un prim volum de *Scrisori către Camil Petrescu (A—H)*, în aceeași editură Minerva.

Ambele volume sînt de neprețuit pentru monograful operei lui Camil. În primul, omul de teatru găsește „caietele“ pentru *Danton, Act venețian, Suflete tari* etc., găsește „Cartea a doua“ la *Modalitatea estetică a teatrului*, apoi notele pentru *Seminarul de regie experimentală* inițiat în 1945—1946, precum și multe și mărunte ciorne, însemnări, dispoziții ale directorului Naționalului (1939). În recentul volum, scrisori de la Ion Anestin, Maria Botta, Leny Caler, Gh. Ciprian, Sonia Clucearu, V. Eftimiu, Ma-

ria Filotti, Mișu Fotino, Paul Gusty, contribuie la cunoașterea relațiilor umane și profesionale ale scriitorului cu lumea teatru-lui.

Aparatul de note sporște considerabil datele bio-bibliografice știute; se valorifică numeroase alte date de arhivă adiacente documentelor publicate; încît nutrim speranța, întru totul îndreptățită, că Florica Ichim va restitui, în ediții ireproșabile, întreg fondul camilpetrescian, încăput, în fine, pe mîini bune.

I. N.